

Pěchota u nás a v cizině.

Nadporučík děl. Karel Gruncel:

Doprava kulometů na motocyklech v cizích armádách.

Požadavek dopravovat kulometry na motocyklech se projevuje v poslední době v některých armádách stále intenzivněji a v různých formách. Podle zpráv byl u motocyklistických eskadron amerického jezdeckta zkonstruován nad předním kolem motocyklů zvláštní nosič pro lehký kulomet. Konstrukce prý se dobře osvědčila. Jiný návrh nalézáme v časopise „Allg. Schweizer. Mil. Zeitung“. Střelec a nabíječ kulometu jsou umístěni na stroji zároveň jako řidič a tandemista. Kulomet a střelivo je uloženo v přívěsném dvoukolovém vozíku, který má speciální připevnění ke stroji, má zesílené chassis a jeho kola jsou opatřena plnými pryžovými obručemi. Náklad motocyklu je ovšem dosti značný, připočteme-li k tomu ještě zásobní pohonné hmoty.

V budoucnosti dojdou motocykly jistě v armádě rozsáhlejšího upotřebení, až se podaří úplně odstraniti neb aspoň ztlumiti hluk motoru. Na letošní výstavě aut a motocyklů v Berlíně vystavovala firma Eberspächer z Esslingenu dvoutaktní motocykl značky Zündapp, který byl opatřen zvláštním tlumičem výfuku patent „Wema“. Tlumič silně zmenšuje hluk motoru a činí méně viditelným kouř z výfuku — aniž tím nějak motor trpí na své výkonnosti.

Z cizích revuí.

PEŠADISKOARTILERISKI GLASNIK, roč. II, č. 6 (duben—červen 1934).

Brig. gen. Svetomir S. Djukić: Kázeň — duch — čest.

Když autor v úvodu obšírně konstatoval, že se tyto tři pojmy velmi často z neinformovanosti zaměňují, přistupuje v další stati sám k úloze ujasnit a upřesnit je. Pokud jde o kázeň, opírá generál Djukić svá tvrzení o četná vysvětlení, popisy a definice, obsažené v jihoslovanském Služebním řádě a ve Vojenském kázeňském řádě, odmítaje mínění některých vojenských spisovatelů, jako by kázeň byla soujem všech mravních sil a prvků, jakož i jiné výroky, jejichž reprodukci se snaží dokázat chaotické nazírání vládnoucí v oboru mravní výchovy vojenské. Sám pak vyvozuje tento výměr kázně: „Kázeň je psychologický stav, kde je všechno a každý na svém místě, vždy v pořádku a kde každý bez odmluvy plní přesně, v nařízenou dobu svůj

úkol, svou funkci a svou povinnost.“ Kázeň je mu tedy pojmem za všech okolností uzavřeným v přesně vymezených hranicích. Pak hovoří autor o kázni individuální a kolektivní, zcela v duchu svého výměru, a v těchto vývodech se rovněž liší od našeho nazírání. To je patrné i z druhého odstavce jeho článku o duchu a morálce, již vysvětluje, vycházejí z názorného líčení funkce strojů, takto: „Kde je méně tření, tam je lepší kázeň. Kde je rychlost větší nežli předepsaná, tam je větší vzlet, energie a mravní síla. Konat svou práci z povinnosti — to je kázeň; konat ji s přesvědčením a s chutí, to je morál. První je řemeslná, druhá umělecká.“ Aby dokázal těsnou spojitost mezi kázni a duchem vojsk, analyzuje dále příčiny nekázně a demoralisace, z nichž opět vyvozuje kladnou stránku činnosti velitelské, a to tvorbu a udržování kázně a ducha armády. Objasňuje pojem cti, autor nesouhlasí s rozlišováním cti jednotlivých stavů a cti lidské, ač v podstatě čest mu není „ničím jiným nežli míněním, které má o nás společnost“, a to podle způsobu našeho života. „Čest je funkcí studu. Kdo nemá studu, nemá ani cti. To, co je hodno studu, je nečestné.“ Z toho všeho dospívá autor ke konečnému soudu, „jak je veliteli těžko upravit své metody a způsoby velení, aby vytvořil pravou kázeň, aby pozdvihl ducha své jednotky a aby při tom neublížil na cti ani jedinému ze svých podřízených. Právě totiž: „Jednáte-li s podřízenými jako se sluhy nebo nevědomci, stanou se jimi. Chováte-li se k nim jako k lidem čestným, jako k sobě rovným a k svým spolupracovníkům, stanou se jimi. Velitel musí dobře znát a stanovit okamžik, kdy z žáků učiní své spolupracovníky.“

Ppor. pěch. Sekula J. Kiković: Křivka a paraboloid bezpečnosti.

Autor vychází z předpokladu, že je nutné pro dělostřelce znát tvar a délku křivky bezpečnosti, jakož i obsah a povrch paraboloidu bezpečnosti, a ukazuje na několika konkrétních příkladech, jak lze všeho, čeho třeba, matematicky vyřešit. Ježto je však přesvědčen, že nemohl v svém stručném článku podat přehled celé látky týkající se daného tématu, vybízí k diskusi, v které by bylo možno na dalších příkladech všechny sporné otázky řešit a dokázat.

Kpt. II. tř. pěch. Vasilije R. Milović: Protiletadlová obrana jednotek lehkými a těžkými kulomety za pochodu, na místě a v boji.

Je to obsáhlá práce, která byla odměněna v soutěži „PAG.“ podle rozhodnutí jury cenou 2000 dinarů; autor v úvodu řeší otázky rázu všeobecného, týkající se terminologie a organizace. Objasňuje pojem „nízké obrany“, jež je brachylogickým obratem pro pojem „obranu proti nízkým letícím nepřátelským letounům“, již se účastní těžké zbraně pěchoty do 1000 m a lehké kulometry do 500 m. Organizace p. l. obrany záleží v organizaci pozorování, spojení a v organizaci činnosti zbraní. Když stanovil zásady pro všechny tyto tři složky činnosti, přechází k vlastní studii, rozdělené podle taktické činnosti jednotek, a to na „nízkou obranu“ za pochodu, na místě a v boji. Za pochodu organizace služby pozorovací záleží v tom, že na každých 1000 m hloubky proudu postupuje hlídka (1 : 2, 1 : 3) v blízkosti proudu. Hlídky musí být v stálém spojení zrakem s velitelskými roji a s družstvy jednotek, jimž smluvnými znameními oznamují nepřátelský nálet. Pokud jde o organizaci činnosti obranných zbraní, stanoví předpisy, jichž se autor dovolává, na každých 1000 m hloubky proudu 1—2 oddělení (po 2—3 těžkých kulometech), anebo na 500 m hloubky 1—2 oddělení lehkých kulometů. (Úmyslně ponechávám název „oddělení“, ježto jihoslovanská kulometná četa se nedělí na družstva.) Má-li jednotka příliš malý počet těchto zbraní, lze zvýšit vzájemnou vzdálenost oddělení těžkých kulometů maximálně na 1200 m, lehkých na 600 m. Rozdělení, organizace a úkoly těchto oddělení zůstávají tytéž, i když jednotka zastaví dočasně svůj pohyb, jenom s tím rozdílem, že prostor v příštím směru pochodu je nutno rovněž zajistit vysláním několika kulometných oddělení. Kdykoli se však zjistí nastávající nálet, je nutno na vzdálenost 300 m do boku vyslat oddělení kulometů, aby tak byla zajištěna co nejhustší palba; tak je tomu za pochodu i za

oddechu. Přes to musí zůstat u jednotek několik oddělení (na 600 m oddělení těžkých kulometů, na 300 m hloubky oddělení lehkých kulometů) pro přímou obranu jednotky a pro případ, že se nepřátelským letounům podaří prorazit palbou vnějších oddělení. Pro odpočinky platí tatáž opatření; pokud jde o palebná stanoviště nízké obrany, mají být volena obdobně, jednak přímo u jednotek, jednak vnější ve vzdálenosti asi 300 m od nich, při čemž poměr mezi počtem vnějších a vnitřních oddělení závisí jednak na prostoru, který jednotka zaujímá, jednak na hustotě střelby, již hodlá dosíci. Podobné směrnice obsahují autorovy další odstavce o nočních pochodech, o pochodech v horách, při průchodu soutěsek a průsmyků, ulic v osadách a mostů, při přechodech a převozech přes vodní toky a při transportech železničních a silničních.

Článek o nízké obraně na místě obsahuje rozbor této otázky za kantonování, táboření, smíšeného ubytování a na předních strážích. Jako zásadu stanoví opět autor podle ustanovení předpisů, aby na každých 600 m obvodu ubytovacího prostoru bylo umístěno oddělení samočinných zbraní, při čemž je palebné stanoviště vzdáleno 300 m od okraje ubytovacího prostoru. — Studium organisace obrany proti nízkoleticím letadlům si usnadnil autor rozříděním látky a rozbořem jednotlivých otázek jednak ve válce pohybné, jednak v zákopové a v první skupině opět podle jednotlivých hlavních fází boje, za útoku, v obraně a v střetném boji. V útoku počítá kpt. Milović s šířkou pásma praporu 800 m, takže postačí oddělení o 3 těžkých kulometech anebo 2 oddělení lehkých kulometů k zabezpečení tohoto prostoru. Oddělení těžkých kulometů vyhledává své palebné stanoviště mezi sledem palebným a zálohou praporu, jsou-li k dispozici 2 oddělení, za křídly. Hlavním palebným úkolem tohoto oddělení je střelba na letadla, vedlejším na cíle pozemní. Stejně je tomu s názory autorovými i v ostatních zbývajících fázích a druzích boje. Celkem neříká nic nového; porota přiznala mu významnou cenu patrně proto, že jeho práce vyniká logickou organizací látky, přesnou stavbou myšlenek a závěrů, jakož i dobrou znalostí služebních knih.

Brig. gen. Živko M. Lavadinović: Linie, do které se musí v obraně počítat s pomocí dělostřelectva (nejmenší vzdálenost).

Podle jihoslovanských předpisů skládá se obrana z tří základních činitelů: z palby, z terénu a z manévru. Autor jako dělostřelec proti názorům svých druhů pěšáků klade na první místo palbu a z toho právem vyvozuje významnou úlohu dělostřelectva v obraně. „Úkolem jeho v této fázi boje je položit palbu na všechny přístupy a příchody k hlavnímu obrannému postavení a vytvořit před ním „nepropustnou překradu“, praví autor shodně s ustanovením čl. 420 Cvičebního řádu pro pěchotu. „Proto je třeba, aby dělostřelectvo bilo svou palbou co nejbližší před svou pěchotou na hlavním postavení.“ Tím se autor ocitá u jádra věci, t. j. u definice pásma bezpečnosti a jeho hranic, již doplňuje přehlednou tabulkou, obsahující typ a druh děla, dostřel a velikost pásma bezpečnosti při čelní střelbě u různých druhů střel; z tohoto přehledu vyplývá, že se velikost pásma bezpečnosti pohybuje mezi 200—400 m, kterážto hloubka závisí na druhu zbraně a střely a na vzdálenosti, na kterou zbraň střílí. Tyto číselce nejsou ovšem veličiny neproměnné, stále pro všechny možnosti terénu, úhlu střelby, pozorování, počasí a ostatních vlivů. Poněvadž pak dělostřelecký velitel má spíše možnost většinu jich přezkoumat nežli velitel pěší jednotky, odmítá autor ustanovení čl. 496 Cvičebního řádu pro pěchotu, jež ukládá veliteli pěchoty stanovit vnitřní hranice pásma bezpečnosti, a odvolává se na Cvičební řád pro dělostřelectvo, který v čl. 563 tuto povinnost přiděluje dělostřelci stejně jako oba jihoslovanské Polní řády. Autor proto pátrá po příčinách tohoto rozporu a snaží se jej odstranit názorem, jež uplatňuje pak jako návrh svého řešení této otázky: „Jen pěšák může přesně znát, kde probíhá hlavní zákop, t. j. linie, od níž se musí měřit k vnitřním hranicím pásma bezpečnosti, kteroužto technickou kalkulaci, jakož

i další úkoly obstará dělostřelecký velitel.“ Spolupráce obou velitelů je umožněna hlavně tím, že jim předpisy ukládají stálý osobní styk jako nejbezpečnější pojitko obou zbraní, a to od průzkumu postavení až po každou bojovou akci. Stejně závěry činí autor i při jiných otázkách, které jsou různě předpisy vyloženy, jako na př. určování prostoru dělostřeleckých postavení velitelem pěší jednotky anebo vyšším velitelem dělostřelectva a p. Autor celým svým článkem vlastně bojuje za uplatnění dělostřeleckého stanoviska, a to ve všech případech, kde jde o spolupráci obou zbraní. Zapomíná však, že tím svým druhům ve zbraní ukládá mnohem více práce, která může být někdy i nad jejich síly.

Pplk. pěch. Živan M. Petrovič: Mé názory o výcviku u útvarů.

Studie, jejíž název je doplněn vysvětlujícím podtitulkem „se zřetelem k starým návykům a k dřívějším zkušenostem“; tím je již dán její ráz. Autor, jenž prožil světovou válku i mírovou službu po ní v různých, často velmi významných funkcích, brojí v svém článku proti různým zjevům, které ochromují výcvik a výchovu vojáka anebo odvádějí je s cesty k cíli, vytčené předpisy. Tento poslední důsledek nejvíce pplk. Petroviče bolí, a proto se snaží naprosto jasně dokázat čtenářům, jak je nutno vystříhat se této vady. Prvním rozporům názorovým, často se vyskytujícím v jihoslovanském důstojnickém sboru, jak vidíme z četných polemik v odborném tisku, je, čemu sluší dávat přednost, zda bojovému či pořadovému výcviku. Část viny spočívá asi v ustanovení Cvičebního řádu pro pěchotu, narizujícím, že „pořadový výcvik je třeba omezit jen na to, co je naprosto nutné, aby byl udržen pořádek, uchována kázeň a pěkný vnější vzhled jednotky, jež jsou vesměs nutnými podmínkami jak k výkonu mírové služby, tak i pro potřebu válečnou, jakož i pro vystoupení jednotky při různých slavnostech“. Část viny pak leží na velitelích, kteří nejednotně praktikují toto ustanovení; jedni věnují pořadovému výcviku jen nezbytný čas na nástupišti před odchodem na cvičiště a při návratu s něho, druzí zařadují zvláštní opakovací hodiny z pořadového výcviku denně na cvičišti. Autor vidí vinu jen u svých druhů, a to zvláště u posledních, kteří prý takto nerespektují jasně znění předpisu. Nespokojuje se pak jen tímto zjištěním, ale pátrá v své paměti značně obohacené zkušenostmi na různých velitelských místech a vyjímá z ní i příklady dalších rozporů, a to rozporů buď s předpisy anebo s válečnými a výcvikovými zkušenostmi. Vytýká proto některým vyšším velitelům výcvikové požadavky, jež jsou v rozporu s ustanovením předpisů, odmítá někde se vyskytující přílišnou měkkost při výcviku anebo nedodržování předepsaných norem, pokud jde na př. o postoje nebo o pohyby s puškou, vady to, které podle jeho mínění vznikly z mylných představ jeho druhů, že „se musí jít s duchem času“. I v bojovém výcviku nalézá autor nedostatky, jež přibíjí na prapůr v svém článku; je to stále týž, nikdy nezměněný terén cvičení, dále je to nepřirozenost námětů a nelogičnost úkolů (uvádí příklad rozkazu daného nováčkovi v druhém měsíci jeho presenční služby: „Nepřátelské dělostřelectvo střílí z prostoru osady N. — (je 7 km vzdálena) — dále, co je třeba!“ Je to konečně nesprávné a nedostatečně využívání terénu a jiné chyby. Pplk. Petrovič však z analýsy chyb čerpá rady k jejich napravení v závěru úvahy; nejcennější, myslím, je jeho zdůraznění zkušenosti, která se však musí opírat o důkladnou znalost předpisů a která jediné umožňuje jejich iniciativní výklad a aplikaci.

Pplk. VZŮ. Zarija J. Zjalič: Topografická příprava pro střelby dělostřelectva.

Rozsáhlá studie, jejíž první část je publikována v tomto čísle „PAG.“; autor do ní shrnul všechna vysvětlení, týkající se topografické přípravy, prováděné graficky na plánu, potřebná i pro příslušníky jiných zbraní nežli dělostřelectva. Doplnění významných bodů kromě oněch známých, jejichž koordináty dostane dělostřelecký důstojník od vojenského zeměpisného ústavu, děje se podle autora:

1. zaměřením nových bodů,
2. využitím plánů státních podniků lesních a vodních, jakož i katastrálních map,
3. využitím nepřátelských plánů.

Pomocí známých bodů určí orientační důstojník oddílu a na plánu označí hledané body jako cíle, pomocné cíle, stanoviště řídících děl, vztahné body, pozorovatelný a j., a to přímým měřením, vidí-li je, restitucí leteckých snímků v spolupráci s leteckým pozorovatelem anebo z nepřátelských plánů cíle neviditelné. — Jak postupuje důstojník topograf anebo orientační důstojník při určování svého stanoviště i jiných bodů, vykládá pplk. Zjalic velmi podrobně, popisuje tyto způsoby, protínání vpřed, protínání se strany a zpětné protínání za různých předpokladů viditelnosti jednotlivých bodů.

Kpt. II. tř. tech. zbroj. Budiša L. Budisavljević: Několik poznámek o stabilitě nitrocelulosového prachu a o jejím zjišťování.

Absolutní stabilita, t. j. neproměnlivost hmoty neexistuje vůbec v přírodní říši. Lze mluvit tedy jen o relativní stabilitě, jež záleží v tom, že se přihlíží k rychlosti rozkladu, a za stabilní je možno označit sloučeniny nebo směšiny, u nichž se rozklad děje volnějším tempem. Stabilita nitrocelulosového prachu závisí především na stabilitě základní látky, nitrocelulose. Nedokonalá znalost molekuly celulózy i nitrocelulose arci značně ztěžuje zjišťování doby, za kterou se prach rozkládá tak, že je nebezpečné další jeho uložení, a kdy také pozbývá některých svých balistických vlastností. Vlivy, které urychlují anebo zvolňují tempo rozkladu, jsou různé; pokroky chemie však umožnily nalézt látky, které kpt. Budisavljević nazývá stabilisátory a jejich použití zevrubně popisuje. Komplikované procesy při zjišťování stability prachu a omezený rámec článku, jsou příčinou, že autor musí přestat jen na všeobecném náryse činnosti při používání t. zv. Abelovy zkoušky, která je předepsána pro toto zjišťování předpisem. V závěru pak a v odpověď důvodným kritikám žádá autor zvýšenou pozornost a důkladnost při výrobě, jakož i při uložení nitrocelulosového prachu, čímž se nejlépe zamezí škodlivé vlivy na jeho stabilitu.

Plk. děl. Pavle Mih. Barjaktarević: Blízké přehradné palby v pohybné válce.

Článek je vlastně odpovědí k stejnojmenné úvaze šifry A., uveřejněné v „Art. glasniku“ (1932, čís. 22); plk. Barjaktarević v něm podává svůj vlastní výklad jednotlivých ustanovení jihoslovanského „Polního řádu pro dělostřelectvo“, týkajících se těchto dělostřeleckých akcí, takže se celá úvaha stala vlastně rozbohem názorů autora A. a jejich srovnáním se zněním předpisu.

Plk. zdrav. MUDr. Ljubinko L. Ivković: O střelbě na nízko letící letadla.

Další pokračování překladu studie podplukovníka italské armády Umberta Garonih, publikované v „Rivista militare italiana“ (1933, únor—duben).

V rubrice „Posudky a kritiky“ je obsažena recenze francouzského předpisu pro kulometné jednotky, jež byl, jak „PAG.“ oznamuje, schválen sice již v roce 1932, avšak na knihkupeckém trhu se objevil teprve počátkem letošního roku.

V rubrice „Novinky a poznámky“ jsou uveřejněna data o italském dělostřelectvu, o organizaci, technické charakteristice a o taktickém použití italských tanků „T. K. Ansaldo-Fiat“, úvaha o dalším rozvoji lehkých samočinných zbraní a článek o motorisaci německé divise. V témže oddíle přináší redakce zprávu, převzatou z německé „Luftwehr“, o úspěšných zkouškách bratislavské továrny Görzovy s novým naslouchacím přístrojem.

Zřejmě hledanou a čtenou rubrikou se stane oddíl „Úkoly“, neboť v stanovené lhůtě dostala redakce řešení úkolů zrozspsaných v posledním čísle „PAG.“ od 13 důstojníků pěchoty a 12 důstojníků dělostřelectva, při čemž 5 důstojníkům byly uděleny

ceny po 100 dinarech. Vzhledem k zájmu, s nímž se tato nová stálá rubrika v kruhu čtenářů setkala, uveřejněna byla v tomto čísle další serie úkolů, a to jednak pro velitele pěších a kulometných rot, jednak pro velitele baterií a čet.

Poslední část tohoto svazku „PAG.“ obsahuje posmrtnou vzpomínku na brig. gen. Kostu S. Antonoviče, bývalého člena redakce, jenž je z doby svého pobytu v Československu znám též mnoha našim důstojníkům, vynikajícím učitele v jiho-slovanské pěchotní střelecké škole, zástupce velitele tohoto učiliště a pozdějšího velitele nově zřízené školy pro důstojníky pěchoty a dělostřelectva v záloze. Brig. gen. Kosta S. Antonovič byl mimo jiné vyznamenán též čs. válečným křížem.

Škpt. pěch. J. M. Smazal.

MILITÄR-WOCHENBLATT roč. 119 (1934), čís. 2.

Redakce „Militär-Wochenblattu“ uveřejnila v tomto čísle pseudonymem „Texax“ podepsaný článek: „Psychologická úloha vojska“. Tato úvaha je pozoruhodná jednak odporem, jež místy přímo a nezakrytě projevuje proti dosavadnímu nazírání na úkoly psychologie v armádě vůbec a v německé zvláště, jednak celkově svými myšlenkami a závěry. Bude tedy snad zajímat i naše čtenáře, a proto na ni upozorňuji podrobným výtahem.

Psychologie je odvětví filosofie; filosofie se podle autorovy definice zabývá jevy a zákonitostí dění všeobecně, psychologie pak se obírá částí jich, a to jen potud, pokud jde o stavy a zákony vnitřního, duševního života. Psychologie musí tedy usilovat o to, aby pronikla clonou vnějších projevů ve vlastní bytost člověkovu a poznala jeho způsob myšlení a jednání tak, aby této znalosti mohlo být využito k tomu, aby byl každý jednotlivec zhodnocen podle svých schopností a postaven v soujmu povolání a v lidské společnosti na místo, kde může dát ze sebe nejvíce a nejlépe a kde se cítí v svém oddaném a obětovném snažení uspokojen. V tom záleží vlastní, odpovědný a usměrňující účel této vědy. Výchovné působení vojenské má obzvláštní regenerační sílu, odklízující nedostatky předchozí výchovy volní. Bylo-li třeba zvláštního výběru pro vojenské účely, byli především k tomu povoláváni zkušení vojáci. Toto posouzení bylo v době nově obstaráváno přístroji, měřicími a zaznamenávajícími náhlé instinktivní reakce zkoušencovy na různé vnější vlivy. Psychologická úloha výběru vojenských povah byla tím redukována jen na úkoly registrační a kombinační, ač právě psychologie to byla, která dříve vystoupila proti mechanisujícím zjevům a metodám. Pochybené cesty experimentálních a receptových metod analytických musí být tedy nahrazeny syntesí, jak ji požaduje životná a pro praxi pracující psychologie. Dosavadní neúspěchy nesvědčí o nesprávnosti teorie, nýbrž o nedostatku psychologických talentů, jež musily selhat, neboť vstupovaly do života se školáckými znalostmi této vědy, domnívající se mylně, že to je praktická psychologie. Oživení vědy je heslo dne, heslo, které láká a svádí, které je však požadavkem příliš krátkozrakým a neodpovědným. Má-li obnovit svůj bývalý význam, musí se psychologie vrátit do rodné oblasti filosofie, aby mohla sloužit svému opravdovému, odpovědnému účelu — „jako je tomu na př. ve Francii, až tam sotva lze nalézt dokonalého odborníka podle německých představ“ (str. 44).

V druhé části svého článku rozvádí autor tyto myšlenky podrobněji. Proti jednostrannosti techniky a vědy vůbec, již bylo zmechanisováno myšlení a jednání, staví požadavek zvýšené bdělosti a uvědomělé odpovědnosti velitelů, kteří jsou jediní s to správně posoudit jednotlivce podle jeho schopností k vývoji. „Psychologie jako zvláštní problém, výběr pro povolání a podobné použití, jež jsou úkoly specialistů, musí být u zmechanisovaného národa pociťovány nikoliv jako pokrok, nýbrž jako známka ztráty vlastní psychologické schopnosti, jež právě zde může být neproblematická, nespecializovaná, autoritativní.“ — „V každém povolání jsou lidé, kteří dovedou nalézt

slovo pro věc, důkaz pro pravdu a své pátrání obraceji do hloubky; musí nejdříve sami zkoumat a konstruovat, aby poznali, jak by měli myslet a jednat. Také vojensky založená menšina musí zkoumat a konstruovat; tyto činnosti nejsou jí však náhradou odpovědi, nýbrž prostředkem k uskutečnění toho, co vímavý člověk v kterékoli situaci ví. Vědění vojáků má charakteristický rys, vyznačující se jistotou a nadosobní účelností.“ — „Nadaný velitel musí počítat se svými schopnostmi a schopnostmi ostatních lidí; ví, že druh nad druhu může vynikat nadáním a zkušenostmi, a proto usiluje nikoli o to, co druzí také nebo lépe dovedou, nýbrž o to, aby vybavil ostatní stejně jako sebe nejsilnějšími jejich možnostmi. Úspěchy se pak dostaví, ježto každý jednotlivec má nepostradatelné pochopení pro společné podniky a je si vědom, že svým osobním úsilím rozhoduje o celkovém zdatu.“ Odmítaje názor, že „moderní člověk musí být ve službě strojem“, je autor toho mínění, že „toto „Maschinenmenschen-tum“ ztělesňuje nazpět směřující, negativní a nevojenské hodnocení mechanisace a že znamená pro národy, jež jsou průkopníky techniky, vpád technicky mladších národů, kteří sami vytvořili spolu vývoj techniky, nýbrž převzali ji již vyspělou. Při jejich převládajícím instinktivním smyslu pro vlastní podstatu používají nových zisků záměrněji a pohotověji než technicky starší národové, kteří pro své racionalistické vzdělání mají již tuto dobu za sebou, ale přes to nepronikli k duševnímu ovládnutí všech prostředků, k vojenské jednotě a k těsné spojitosti mezi tradicí a pokrokem. Teprve tento vývojový stupeň umožní opět naprostou jistotu v jednání a rozmach moci, jichž technicky mladší národové nejsou schopni“. Historické příklady, jimiž autor osvětluje své teorie, jsou v německém pojetí pro nás neméně zajímavé. Germáni totiž, podlehnuvše římským metodám, „vytvořili“ — prý — „teprve v boji se Slovanů a v splnutí slovanských společných a německých individuálních hodnot a vlastností onen typ vojáka a bojovníka, jemuž patří ještě více budoucnost nežli minulost, a to pro neproblematickou jednotu životních podmínek jedince i celého národa“. — Tento voják je postaven před lidskou úlohu, aby pronikl se svou životní etikou a s etikou svého povolání do národů zneužívších mechanisace až k stupni sebevražedné nálady. Bude-li tato úloha splněna námi nebo asijskou odnoží prusství (Preussentum) anebo za konjunktury některým jiným národem, závisí na stupni naší vlastní schopnosti nalézt měřítko pro hodnocení mužů-vojáků, které obsahuje v sobě duševní požadavek mechanisace“.

Škpt. pěch. J. M. Smazal.

ARMY ORDANCE, ročník 1933. (Americký dvouměsíčník.)

Červenec-srpen 1933.

Útočné zbraně. (Gen. J. F. C. Fuller.) Absurdnost kvalitativního odzbrojení. Vojenská mechanisace — to jest centrální problém kvalitativního odzbrojení — nemůže být zničena neb omezena bez zničení vědy a průmyslu. Protože zničení vědy je protismyslné, jest absurdní i mluvit o odstranění nových zbraní. Tank, bombardovací letoun, plyn, to jsou jen speciální druhy traktoru, civilního letadla a chemických výrobků. Traktor se dá v několika málo hodinách změnit v tank. Rusko na př. má takových tanků tisíce. Byly-li by odstraněny tanky Christie a jiné moderní stroje, nastoupí tyto tanky.

Nemůžeme-li odstraniti válku, musíme se na ni chystati. A v přípravě na ni je větší naděje na konečné řešení světového míru než v nesmyslných a pokryteckých návrzích.

Září-říjen 1933.

Identifikace střelných zbraní. (J. S. Hatcher.) Každá hlaveň zanechává na střele své otisky. Zjištění zbraně podle těchto otisků je právě tak jisté, jako zjištění zločince podle otisků prstů. Předně jsou tu charakteristické znaky, které zanechávají všechny zbraně své třídy. Na př. veškeré zbraně, jejichž hlavně mají závit,

ponechají na střele stopy rýh. Prostému oku se jeví rýhy hlavně hladké, pod silným mikroskopem je však viděti řadu nerovností, prohlubenin běžících paralelně se směrem závitů. Zbraně Colt zanechají na střele levotočivý závit. Většina automatických pistolí zůstává stopy vyhazovače na nábojnici.

Druhou kategorií jsou znaky individuální. Poškozený úderník zanechá na zápale stopy, jakou nemůže způsobit jiná zbraň. Konečně jsou náhodné, na př. bylo-li v hlavni zrnko písku, a p.

Z příslušné zbraně se vystřelí (do hluboké vrstvy bavlny) několik nábojů téhož druhu, jako je zkoušená střela. Srovnání pak se děje pod mikroskopem a na zvětšených snímcích. Vnitřek hlavně k vyzkoušení vývrtu a k zjištění zvláštních známek se prohlíží helixometrem.

I když dvě hlavně automatické pistole byly vyvrtány z jednoho kusu a současně cpatřeny závitem a pak teprve odděleny, dalo se absolutně přesně zjistiti, z které hlavně byla která střela vypálena.

Listopad-prosinec 1933.

Zkoušky a značkování zbraní. (C. Goddard.) Plynové masky. Vývoj ochrany proti plynům. (A. H. Wait.)

Leden-únor 1934.

Gen. Douglas Mac Arthur (náčelník hlavního štábu). Zprávy o stavu armády. Vývoj spěje k dosažení větší rychlosti strategického manévru tím, že bude v největší míře použito rychlých dopravních prostředků. — K zvětšení palebné síly na bojišti tím, že bude použito zbraní daleko větší výkonnosti (poloautomatických pušek, velmi lehkých kulometů); pěchota tak zmenší své ztráty větším rozptýlením vojinů v čelních sledech. — K dosažení větší útočné síly užitím bojových vozidel nezranitelných z ručních zbraní a schopných jízdy napříč terénem. Tanky rychlé, schopné manévrování, aby byly obtížným cílem pro dělostřelectvo.

Nové požadavky na zbraně. (Plk. C. M. Wesscn.) K zvětšení pohyblivosti a palebné mohutnosti útočící pěchoty je nutno vybavit palebný sled ve větší míře lehčím a pohyblivějším kulometem chlazeným vzduchem místo těžkého typu kulometu chlazeného vodou.

Poloautomatická puška americká dovoluje 60 mířených ran za minutu a redukuje značně výcvikovou dobu.

Francouzská opevnění. (F. H. Simonds.)

THE ARMY QUARTERLY. Anglická revue. Vychází čtvrtletně.

Duben 1933.

Válečné paměti maršála Joffra. Poznámky k druhému dílu paměti, pojednávajícímu o r. 1915 a 1916, dále o posláni maršála Joffra v Americe 1917. — Kdyby byl Joffre zůstal, nebyl by rok 1917 svědkem nejkritičtějších dní francouzské armády a těžkých britských ztrát k její záchraně. Jeho odstranění vedlo nejen k tomu, že Němci vyklouzli z pekla na Sommě, k nešťastné Nivellově ofenzivě a následujícím vzpourám, ke Caporetu, ale i k úplnému rozrušení „commandement unique“ spojeneckých vojsk, které se Joffrovi podařilo osobně vytvořit trpělivostí a silou charakteru.

Německá ofenziva na Chemin-des-Dames. (Kpt. G. C. Wynne.) Popis bojů 27/5 1918.

Výcvik tankové brigády. 1932. (Kpt. Liddell Hart.) Tanková brigáda, třeba v ní nebyly jen nejnovější stroje, měla palebnou sílu děl a kulometů větší než divise s počtem kolem 20.000 lidí. Tato palebná síla je mnohonásobněna brněním a rychlostí. Byla shromážděna na čtvrtině prostoru, který by zaujala divise. Získávají-li se bitvy soustředěním převahy na rozhodném místě, jsou tanky nejvhodnější. Převaha je v moderní válce otázkou palby. A podmínky války jsou stále ty, že přímá palba na krátké vzdálenosti — a to mohou obrněná vozidla — je daleko mocnější než nepřímá.

K problému zásobování: Střední tanky mají s sebou dost pohonných hmot, aby dojezly 60 mil a zpět. Potrava pro osádky tanků se dá snadno vézt v tancích. Je-li požadován dvojnásobný výkon (t. j. 250—300 mil), stačí 20 aut s pohonnými hmotami, aby doplnila celou brigádu.

Červenec 1933.

Němci z jara a v létě 1915. Poznámky k osmému svazku díla „Der Weltkrieg“ zpracovanému říšským archivem. — Přes to, že Němci měli stále informace o plánech a pohybech Rusů tím, že čili jejich bezdrátové depeše jako v dřívějších operacích, neporazili je rozhodně, jen je zatlačili tak daleko, že nemohli škodit Rakousku. Falkenhaynův první plán byl, zahnat Rusy jen za Vislu. Byl přesvědčen, že Rusové nemohou být nikdy úplně poraženi vojsky, která mohl ušetřit z Francie. Byl si jist, že rozhodnutí může padnout jen na západě. Jeho názor byl zřejmě správný. Rok 1915 byl pro Němce nejúspěšnější. Rusové byli zatlačeni, nebezpečí pro východní Prusko a Rakousko odstraněno, britská expedice v Dardanelách v troskách, Srbsko poraženo, fronta na západě udržena.

Z operací na západě může být kriticky vyvozeno: Němci se svými spojenci postupovali příliš pomalu. Místo aby Rusy tlačili jezdeckým, pěchotou a plyny, čekali na těžké dělostřelectvo. Na ruská, spěšně vybudovaná obranná postavení útočili, jako by to byla jejich vlastní pečlivě vypracovaná polní opevnění.

S britskou armádou v Konstantinopolu. (Gen. T. O. Marden.) Z řecko-tureckých operací 1921—1922.

Odzbrojení na dalekém východě. (Gen. C. D. Bruce.) Pokud jde o odzbrojení, nemá Evropa ani Svaz národů kontroly ani autority, pokud jde o sovětské Rusko.

V Číně stojí proti nankinské vládě jak Kanton, tak Sever. Při tom soupeřství četných různých vojenských náčelníků. Odzbrojení je dosud mnoho papírových plánů nemajících možností na provedení. Na japonských hranicích je dokonale ozbrojený stát Sovětů s politikou světové revoluce. Na pevnině Čína s ozbrojenými silami převyšujícími každý jiný národ. Ovšem jsou to síly ofensivně více méně neschopné. Pokud však jednotliví vůdcové mohou v kterémkoli okamžiku útočit na sebe nebo na kohokoli jiného, nemohou být tak velké síly ignorovány sousedem. Japonsko nemůže odzbrojiti.

Říjen 1933.

O psaní vojenské historie. (Redakční.) Při jedné příležitosti r. 1918 dal vysoký francouzský velitel britskému generálu kopii rozkazu, který právě nadiktoval. Rozkaz nařizoval francouzskému vojsku vyraziti k útoku z určité čáry. Angličan dočasně generálu podřízený namítl: Ta čára je za německou frontou. Včera jste ji ztratil. Francouz odpověděl z úsměvem: „c'est pour l'histoire“. Z toho plyne, že spolehnouti na válečné dokumenty jen jedné strany je stavba na písku.

Francouzská oficiální zpráva o Marně 1914. — Po mnoha průtazích — několik let se říkalo, že svazek Marna vyjde, až budou Joffre a Foch mrtvi — oficiální zpráva o Marně vyšla. Publikována 1933, na obálce 1932, na titulním listě 1931. V knize není zmínky o pplk. Hentschovi ani o jeho poslání, ani o německých důvodech pro ústup. Kniha se vyzníká mimořádná nepřesnost v textu i v mapách, pokud jde o britské síly.

S britskou armádou v Konstantinopolu. (Gen. T. O. Marden.) Boje 1921—1922. Evakuace Řeků z Malé Asie.

Německý desant ve Finsku 1918. 8/12 1917 prohlásilo Finsko svou nezávislost. 24/1 1918 vypukla revoluce podnětená ruskými sověty. Finská vláda si vyžádala od Němců pomoc. Popis operací expedičního sboru a spolupráce s finskými vojsky. Operace u Helsinkforsu, Tammerforsu, Lovisa a Lahti.

Letecké bombardování a odzbrojení. (Commodore J. A. Chamier.) Teoretikové žádají, aby byly zničeny veškeré vojenské letouny, neb alternativně vytvo-

ření mezinárodní vzdušné policie nebo konečně zmezinárodnění veškeré civilní letecké dopravy. (Pokračování.)

Opevněné hranice. (Pplk. A. Baird Smith.) Mnohé národní hranice jsou vybaveny silnými přirozenými překážkami. Jich umělé zesílení je poměrně lehké. Na př. jižní a jihovýchodní hranice Francie, severní hranice Itálie, hranice Československa, Rumunska a Švýcarska. Za dostatečně opevněné hranice nemohou aspoň rychlé mechanisované jednotky prorazit znenadání a útočit na životy a majetek neozbrojených občanů.

Vojenské silnice. (Plk. Kirke.) Závislost vojenských operací na komunikacích se stále zvětšuje tím, že vojenský materiál je stále těžší a těžší. Tento proces bude pokračovat, ledaže by válka opustila půdu a degenerovala v chemickou válku vzdušnou. Pak budou dnešní armády tak zastaralé, jako zastaralí obrnění rytíři středověku po zavedení střelného prachu.

V recenzi knih a časopisů se reaguje na článek „Die Blutprobe“. (Militär Wochenblatt — prosinec 1932.) Tento článek M. W. se snaží dokázat, že ve skutečnosti Německo válku na západě vyhrálo. Protože francouzské a anglické ztráty byly k německým v poměru 8:5. Spojenecké ztráty uváděné M. W. jsou přepjaté. Německé jsou pravděpodobně dvojnásobné, než jak M. W. uvádí. Jaké skutečné byly, nebude asi nikdy známo.

Odsouzení vojína Augusta Jaegera p. pl. 234 v Německu za to, že na yperské frontě v noci s 13. na 14. dubna 1915 dal Francouzům zprávy o chystaném plynovém vlnovém útoku, připomíná opět na článek gen. Ferryho v *Revue des Vivants*. Gen. Ferry, velitel 11. divise, uvádí výpověď voj. Jaegera a svou činnost. Nařídil zmenšení počtů v palebném sledu, nahromaděných tam podle vyšších instrukcí, zjištění plynového materiálu a jeho ničení dělostřelectvem, upozornil britskou divisi a kanadskou brigádu, mající večer vystřídat úsek. Hlásil sboru. Náhodou přítomnému styčnému důstojníku HVOA. vše oznámil. Ten se po několika dnech vrátil s výsledkem:

1. plynové nebezpečí není nutno brát vážně,
2. velitel divise nemá právo přímé domluvy s vojsky spojenců, jen prostřednictvím sboru,
3. rozdělení vojsk v zákopech, zvláště v předních liniích, bylo stanoveno nevariantně instrukcemi HVOA. Gen. Ferry nachází tvrdá slova pro francouzské vyšší štáby (pedanterie, potlačování iniciativy, pohrdání nad radou a činností jen divisního generála, absurdní pýchu, těžká nedbalost). Kdyby byli Němci tušili, jaký bude mít plyn účinek, mohla pro ně válka skončit vítězně již r. 1915.

Pplk. Jar. Malec.

Bibliografie.

Manuale per i giudici di campo alle manovre. (Provisorio.) Řím 1932. (Min. della guerra.) Viz rec. R. di F. roč. I. (1934), str. 221.

Regulamin piechoty. Cz. I. Ogólne zasady walki piechoty. Varšava 1933. Str. XXI, 283. (WINW.)

Service intérieur des corps de troupe de chars de combat du 15. avril 1932. Paris 1932. (Charles-Lavauzelle.)

Ustav. Bojevoj ustav piechoty — RKKK. Moskva 1933. Cz. II. (Cz. I. vy-

šla r. 1927.) Str. 192. (Goz. Voj. Izd.) Za 0.60 Rb.

Tank Training. Vol. 2., part. 2. System of gunnery training and range practices. London 1932. Za 0.60 Sh.

Výchova a výcvik pěchoty.

Bégou, pplk.: L'armement, l'organisation et le combat de l'infanterie. Memento à l'usage des officiers et sous-officiers de réserve d'infanterie. Paris 1932. Str. 86. (Charles-Lavauzelle.)

Bouron, cpt.: L'enseignement du combat dans le groupe et la section de l'infanterie. Paris 1933. Za 13 fr. (Berger-Levrault.)

Týž: Le brevet de préparation élémentaire du service militaire. Paris 1932. Za 9 fr. (Charles-Lavauzelle.)

Guigues: L'instruction du soldat en vue du combat. Paris 1933. Str. 120. Viz rec. DL., roč. XIV. (1934), čís. 12.

Grillet A.: Fantassin. Paris 1932. (Payot.) Za 18 fr.

Hube, mjr.: Der Infanterist. Berlin 1934. Dil I. 4. Aufl., II. 5. Aufl. (Verl. Offene Worte.)

Kühlwein Fritz, Hpt.: Unterführer-ABC. Berlin 1934. 5. durchgesehene Auflage (Mittler).

Týž: Felddienst-ABC für den Schützen. Berlin 1934. 5. Auflage.

Týž: Die Gruppe im Gefecht. Berlin 1924. 5. Auflage.

Laffargue, Cdt.: Les leçons de l'instructeur de l'infanterie. Méthode de formation du gradé et du soldat à l'usage des cadres d'activité et de réserve. Paris 1934. Str. 505. (Charles-Lavauzelle.)

Michael, plk.: Richtlinien für den Rekrutenoffizier. Gedanken über eine vierwöchentliche Rekrutenausbildung. Berlin 1934. Str. 35. Za 0.35 Mk. (Bernard und Graefe.)

Mermet, Cdt. brev.: L'officier de renseignements régimentaire en campagne. Paris 1933. Str. 89. (Charles-Lavauzelle.)

Menard Max, Lt.: Guide à l'usage de l'officier de renseignements régimentaire d'infanterie. Paris 1934. Str. 203. (Charles-Lavauzelle.)

N.: Elèves-officiers de réserve. Paris 1932. Za 7.50 fr. (Charles-Lavauzelle.)

Queckbörner, Hpt.: Die Rekrutenausbildung. Berlin 1934. 2. veränderte Auflage. Str. 209. Za 3 Mk. (Mittler.) Kč.

Různé zprávy.

Pokusy s novým pěchotním dopravným dělem v Anglii. Podle zprávy „Mil. Wochenblattu“ čís. 40, roč. 1934, zkoušejí Angličané nové, velmi lehké pěchotní dělo, které je schopno spolupracovat přímo s pěchotou v každém terénu. Jde o typ motorisované horské houfnice, jejíž charakteristické znaky jsou: váha 750 kg, možnost velikého náměru i odměru, nízké těžiště (asi 80 cm), ráže 94 mm; střela váží 10 kg a obsahuje 800 g trhavin. Praktický dostřel je 5000 m. Dělo je taženo traktorem, který je opatřen pásy „Kegresse“. Kromě tohoto traktoru byl zkoušen pro dopravu též traktor „Garden Loyd“. Oba traktory dosahovaly při zkušebních jízdách v terénu rychlosti 25 km za hodinu a zdolaly stoupání až 15%. Jednotlivé baterie těchto děl mají být organicky přiděleny k pěším brigádám. Hlavním úkolem těchto baterií bude boj proti nepřátelským kulometům a tankům.

Nová bojová vozidla v Japonsku. Podle zpráv ruské „Krasnoj Zvezdy“ byl zkoušen v japonské armádě nový motocykl, jehož lze s výhodou použít k jízdám v terénu. Motocykl má 3 kola — zadní 2 kola jsou menšího průměru než kolo přední a jsou opatřena širšími a silnějšími pryžovými obručemi. Pro te-
renní jízdu se namontují přes obě zadní

kola pásy. V přívěsném vozíku motocyklu je uložen kulomet a schránky na střelivo. Nejdůležitější orgány motocyklu jsou kryty lehkým pancířem, odolným proti puškovému a kulometnému střelivu. Organicky mají být motocyklové eskadrony přiděleny buď jednotkám obrněných aut nebo jednotkám tanků nebo jich může být použito též samostatně k úlohám týmě, jaké mají jednotky jezdeckva. Motocykl je velmi dobře schopný jízdy v zasněženém a zledovatě-
lém terénu. — Pro japonskou policii byl zkonstruován nový typ malého tanku. Je to v podstatě přestavovaný anglický tančík „Garden Loyd“, jenže je poněkud širší; jeho otáčivá věž má tvar zaoblené pyramidy. Místo pro kulomet je poněkud vysunuto, aby bylo lépe postřelovat předpolí. Tanku může být přidělena armáda. — Jednotkám v Mandžusku byly přiděleny nové malé tanky typu „92“. Jsou to přepracované původní japonské „kolohousenky“ z roku 1932. Váží asi 3 tuny, mají rychlost 45 km za hodinu. Motor s výkonností 45 HP je umístěn vzadu. Vpředu je umístěn kulomet velké ráže — 13 mm a kromě toho v otáčivé obrněné věži jest ještě jeden kulomet normální ráže. — („Krasnaja Zvezda“ roč. 1934, č. 56.) Npor. G-I.